

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er med nogle ændringer en genfremsættelse af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en retssikkerhedskommission (B 100), folketingsåret 2005-06. Der henvises herom til Folketings-tidende 2005-06, tillæg A side 6008 og 6012 og for-handlingerne side 6310. Beslutningsforslagets pkt. 10-15 er nye i forhold til B 100.

Formålet er at få klarhed over, hvilke retssikker-hedsproblemer der er inden for det sociale område, og komme med forslag, der øger retssikkerheden.

Ved det sociale område forstås i dette forslag sager vedrørende kontanthjælp, boligstøtte, friplads i dagin-stitution, pension, sygedagpenge, førtidspension, flexjob, flexydelse, ledighedsydelse, skånejob, hjem-mehjælp, handicaphjælp og øvrige sociale ydelser som f.eks. tandlægehjælp. Desuden bør medtages sa-ger om inddrivelse af gæld hos mennesker, der mod-tager forskellige sociale ydelser.

Kommissionen får frie hænder til at argumentere for, at der bør medtages områder, der ikke er nævnt i oprensningen. Der findes særregler på børn og unge-området i forbindelse med tvangsfjernelser, som und-tages i denne sammenhæng.

Regeringen havde som del af sit første regerings-grundlag, at der skulle nedsættes en retssikkerheds-kommission, hvilket der også kom. Og det er der ble-vet en lov ud af. Men kommissionen havde kun til op-gave at se på retssikkerheden for virksomheder. Der-for mangler der stadig en kommission, der ser på den haltende retssikkerhed på det sociale område.

Der bliver nogle gang sagt som provokation, at det stort set er umuligt at finde en social sag, hvor der ikke er sket mindst én lovovertrædelse, f.eks. manglende høring eller klagevejledning eller overtrædelse af tids-frister eller beslutninger truffet uden hjemmel. Men desværre viser en række undersøgelser, at der sker rig-tig mange overtrædelser. Og for borgeren kan det være meget svært at forstå, at det som oftest overho-vedet ikke tillægges betydning, når myndigheder be-går lovovertrædelser, mens det kan have store conse-kvenser, hvis borgeren overtræder eksempelvis en tidsfrist.

I det følgende redegøres for, hvilke specifikke pro-blemfelter kommissionen skal arbejde med.

1. Bevisbyrden

Ved straffesager er systemet indrettet, så det offent-lige skal bevise, at der er begået en strafbar handling, og den anklagede borger får forsvarerbistand. Man forsøger i det hele taget at arbejde ud fra et princip om »equality of arms«, altså at anklagemyndighed og for-svar skal have lige vilkår. Men ved sociale sager, som kan have enorm betydning for den enkelte borger og f.eks. handle om hele deres forsørgelsesgrundlag i mange år eller om personlig hjælp, så de ikke skal ende som en social grøntsag, er der intet princip om at arbejde ud fra et hensyn om lige vilkår. Tværtimod er det borgeren, der har bevisbyrden, både overfor sags-behandleren, i klagesystemet og ved domstolene, for at bevise, at hele det mægtige offentlige system har begået en fejl. Og borgeren skal i vidt omfang selv skaffe sig juridisk bistand og selv betale for det.

Kommissionen skal redegøre for fordele og ulem-per ved omvendt bevisbyrde både i klagesystemet og ved domstolene i sociale sager, »omvendt« forstået på den måde, at systemet skal bevise, at det har ret, frem for at borgeren skal bevise, at der er begået en fejl, alt-så på lige fod med reglerne i straffetret.

2. Uagtsomt socialbedrageri

I 2003 blev der indsat en ny § 12 b i lov om retssik-kerhed og administration på det sociale område, der indførte straf for uagtsomt socialbedrageri. Forsættligt socialbedrageri, det vil sige, når borgeren bevidst vildleder myndighederne, har altid været strafbart ef-ter den almindelige bedrageribestemmelse i straffelo-ven. Men med lovændringen på det sociale område blev det skærpet til, at hvis man kan sige, at borgeren burde have vidst, at denne skulle afgive nogle oplys-ninger til myndighederne, men ikke har gjort det, så kan borgeren straffes med bøde.

Det har i mange år været diskuteret, om man burde indføre en generel bestemmelse om uagtsomt bedra-geri i straffeloven. Men det er gentagne gange blevet